

MOTION 2021-06-18

Inför ett etiskt råd samt utbildning för omsorgspersonal om våld i nära relation

Våld i nära relationer är ett utbrett samhällsproblem. Eftersom våldet oftast sker bakom hemmets stängda dörrar kan det vara mycket svårt att upptäcka för en utomstående. Det blir också svårare eftersom den som utsätts för våld många gånger inte vågar varken berätta om det som sker eller lämna sin förövare.

Nationellt Center för Kvinnofrid kännetecknar våld i nära relationer som att den utsatta har en nära relation till och ofta starka känslomässiga band till förövaren vilket försvårar motstånd och uppbrott. Begreppet våld i nära relationer innefattar alla typer av våld mellan närstående, men den vanligaste är en man som utövar våld mot en kvinna som han har eller haft ett förhållande med.

Våldet kan ta en mängd olika former såsom fysiskt, psykiskt, sexuellt eller ekonomiskt. Det är inte heller begränsat till någon särskild ålder eller tid i livet. Därför blir det ytterst viktigt att personal inom vård och omsorg har kunskaper och förmåga att kunna identifiera tecken på våld i nära relation. Det blir än viktigare för den personal som arbetar i andra människors hem – hemtjänsten – där våldet kanske fortgår. För övrig vårdpersonal som kan behöva både utbildning och stöd är de som vårdar den människa som bär på tunga smärtsamma erfarenheter i ett våldsamt förhållande, men som nu flyttat till ett boende. Det kan vara anhörigvårdare som inte orkar med sin make/maka som drabbats av demens.

I Finspångs kommun började man under 2018 utbilda all hemtjänstpersonal om mäns våld mot kvinnor. Detta skedde på initiativ av hemtjänstens chefer, som menade att med bredare kunskap om mäns våld mot kvinnor är chansen större att brott faktiskt upptäcks. Att våga fråga om våld är jobbigt och det är ofta där det tar stopp. Men om det finns en strategi och rutin blir det lättare att fråga och arbeta framåt därifrån.

Eftersom kommunen bär ett stort ansvar för medborgarna är det viktigt att den som får hjälp av kommunen får rätt stöd, men även att personalen har möjlighet att få stöd och vägledning i sitt arbete. För omsorgspersonal som upptäcker att det inte står rätt till hemma hos brukaren kan det vara svårt och påfrestande att avgöra vad som är rätt och lämpligast att göra i situationen.

Polisen hade tidigare tillsammans med Umeå kommun ett medborgarlöfte om att "bidra till ökad kunskap hos medarbetare inom respektive verksamhet om hur man kan upptäcka och motverka våld i nära relationer." Detta medborgarlöfte togs bort inför 2021. Behovet av utbildningsinsatser i verksamheterna har konstaterats, men ännu har inga utbildningar erbjudits eller genomförts för hemtjänsten eller personal inom äldreomsorgen. När

medborgarlöftena var ute på remiss yrkade en enig äldrenämnd att det medborgarlöftet ska vara kvar. Äldrenämnden var även enig om att komplettera medborgarlöftet om att verka för att öka medvetenheten hos våra medborgare gällande våld i nära relationer med hedersvåld.

Den grupp som arbetar med det nationella projektet om att implementera ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom har fastställt några förbättringsområden när det kommer till frågan om våld i nära relationer vid demenssjukdom. De menar att frågan om våld i nära relation är ett område som bör finnas med i alla grundutbildningar inom vård- och omsorgsområdet samt att man behöver säkerställa att samtliga verksamheter i äldreomsorgen har rutiner för att träffa personen enskilt när misstanke om utsatthet uppstår. Det kan vara vid beslut, uppföljning av insatser eller i samband med hemtjänstinsatser.

I ett yrke där människan är i fokus och där personcentrerad och nära vård är det viktigaste kan frågor och situationer uppstå som man inte får lära sig om i läroböckerna. Under pandemin har många etiska frågor uppstått i samband med besöksförbudet som infördes, om palliativ vård, och kan vi kräva av personalen att de måste vaccinera sig? Hur bemöter vi vårdpersonal som inte vill vaccinera sig? Det kan vara svåra frågor som måste ha tydliga svar. Socialtjänsten i övrigt har många exempel på etiskt komplicerade frågor oavsett om det gäller människors missbruk eller barn i behov av placering.

För att skapa en tydlighet i etiskt komplexa situationer som dessa menar vi att ett etiskt råd kan vara till hjälp. Rådets främsta syfte skulle vara att ge stöd och vägledning till medarbetarna som vänder sig till dem, men även för att medvetengöra och skapa en dialog om de etiska aspekterna i verksamheten. I Ockelbo kommun finns ett gott exempel där man har inrättat ett etiskt råd just för att skapa medvetenhet och dialog. Dessutom har rådet visat sig vara ett gott komplement för rådgivning till kommunens handläggare och socialsekreterare.

Med anledning av ovanstående yrkar Kristdemokraterna att kommunfullmäktige beslutar

- Att kommunfullmäktige ger Äldrenämnden och Individ och familjenämnden i uppdrag att utbilda hemtjänstpersonal och övrig vård och omsorgspersonal om våld i nära relation samt ge personalen verktyg för att kunna tolka signaler på våld samt hur de bör agera därefter.
- Att inrätta ett etiskt råd dit medarbetare i Umeå kommun kan vända sig för vägledning vid etiskt komplicerade frågor som rör deras yrkesutövning och profession.

Veronica Kerr, KD

Birgitta Nordvall, KD